

**Základní škola Brodek u Prostějova**  
Císařská 65, 798 07 Brodek u Prostějova

## **Preventivní program školy**

na školní rok 2020/2021

Garant programu: Mgr. Miroslava Burešová, školní metodik prevence

V Brodku u Prostějova

Mgr. Bc. Tereza Zajíčková, ředitelka ZŠ

## **I. Obsah**

## **II. Základní údaje o škole**

## **III. Charakteristika školy**

## **IV. Analýza současného stavu**

## **V. Stanovení cílů preventivního programu**

## **VI. Strategie prevence rizikového chování**

### ***1) Aktivita pro žáky***

*A) Oblast školního vyučování*

*B) Oblast mimoškolní výchovy ve školní družině*

*C) Oblast aktivit pro volný čas dětí*

### ***2) Metodické pomůcky, informace, kontakty***

### ***3) Školní časopis a rozhlas***

### ***4) Další vzdělávání pedagogických pracovníků***

### ***5) Spolupráce s rodiči***

### ***6) Konzultační hodiny školního metodika prevence***

### ***7) Besedy a preventivní programy pro žáky***

## **VII. Evaluace**

## **VIII. Školní program proti šikanování**

## II. Základní údaje o škole

|                            |                                                                   |
|----------------------------|-------------------------------------------------------------------|
| Název školy                | Základní škola Brodek u Prostějova, příspěvková organizace        |
| Adresa školy               | Císařská 65, 798 07 Brodek u Prostějova                           |
| IČ                         | 47921242                                                          |
| Adresa internetové stránky | <a href="https://www.zs-brodek.cz/">https://www.zs-brodek.cz/</a> |
| Právní forma               | Příspěvková organizace                                            |
| Zařazení do sítě škol      | 8.3.1996                                                          |
| Název zřizovatele          | Městys Brodek u Prostějova                                        |
| Adresa zřizovatele         | Císařská 39, 798 07 Brodek u Prostějova                           |
| Ředitelka školy            | Mgr. Bc. Tereza Zajíčková, MPP                                    |
| Školní metodik prevence    | Mgr. Miroslava Burešová                                           |
| Výchovná poradkyně         | Mgr. Ivana Bombíková                                              |

## III. Charakteristika školy

Základní škola Brodek u Prostějova, okres Prostějov, je úplná škola s 1.- 9. postupným ročníkem, do níž se sjíždí děti z 9ti okolních vesnic. Její součástí je školní družina a školní jídelna. Škola je umístěna ve středu městyse v areálu tří budov. Prostorové podmínky odpovídají potřebám vzdělání a výchovy.

Projekt „EU peníze školám“ zlepšil technickou vybavenost tříd a učitele podpořil v nových přístupech k přípravě na vyučování a vlastní výuce. Většina odborných učeben na 2. stupni je zrekonstruovaná, žáci i učitelé mohou využívat moderní technologie.

Ke zlepšení situace v oblasti sportu a pohybových aktivit přispívá moderní tělocvična s patřičným vybavením a sociálním zázemím. Stále však nemáme vlastní hřiště, chybí běžecká dráha, doskočiště, hřiště na volejbal, košíkovou apod.

Rekonstruovaná prostřední budova vytváří podmínky pro výuku v 1.a 2. třídách a pro činnost ŠD. V půdní vestavbě funguje prostorné informační a kulturní centrum.

Součástí areálu je upravený školní dvůr s arboretem a voliérou ptactva, který je využíván k výuce i relaxaci.

## IV. Analýza současného stavu

Převážná většina žáků dojíždí, což je určitý problém z hlediska zabezpečení činnosti školy a mimoškolních aktivit. Roste počet romských dětí a dětí ze znevýhodněného sociálního prostředí, což s sebou přináší řadu problémů s pravidelnou docházkou do školy, zajištěním optimálních podmínek ke vzdělávání a komunikaci s rodiči při řešení kázeňských přestupků a neplnění školních povinností. Problémovým žákům je věnována patřičná pozornost, třídní učitelé řeší průběžně se žáky i rodiči vyvstálé situace a o řešení si vedou záznamy. Závažnější přestupky a formy rizikového chování jsou řešeny ve spolupráci se školním metodikem prevence a výchovnou poradkyní. Talentovaní jsou zapojováni do soutěží a olympiád.

Ve škole je velký počet žáků se SPUCH i žáků se zdravotním postižením. Každý integrovaný žák má vypracován na základě doporučení PPP nebo SPC vlastní individuální vzdělávací plán, který je pravidelně aktualizován a

doplňován. S integrovanými žáky pracuje při vyučování i formou pedagogických intervencí řada asistentů a speciální pedagog.

Škola se snaží žákům rozšiřovat nabídky pro trávení volného času a tím předcházet případnému rizikovému chování. Zájmové kroužky jsou zaměřené na cizí jazyky, výtvarné a sportovní činnosti, rukodělné práce, ochranu přírody a šachy.

## **V. Stanovení cílů preventivního programu**

- seznámení pedagogického sboru s minimálním preventivním programem
- poskytovat dětem dostatek pravdivých a aktuálních informací týkajících se problematiky rizikového chování
- posílit kladný postoj žáků ke zdravému životnímu stylu
- navozovat příznivé psychosociální klima ve škole
- umožnit co největšímu počtu dětí zapojit se do mimoškolních aktivit v nejrůznějších kroužcích nebo ZUŠ - využívat mimoškolní výchovu jako prostředek ovlivňující rizikové chování
- v nižších ročnících věnovat pozornost včasnému odhalování specifických poruch učení či jiných postižení
- seznámit s minimálním preventivním programem rodiče – třídní schůzky, webové stránky

## **VI. Strategie prevence rizikového chování**

### ***1) Aktivita pro žáky***

V boji proti rizikovému chování se zaměříme na tři základní oblasti aktivit pro žáky:

*A) Oblast školního vyučování*

*B) Oblast mimoškolní výchovy ve školní družině*

*C) Oblast aktivit pro volný čas dětí*

Ve všech oblastech jsou stanovena základní pravidla práce s dětmi:

- a) Vytvářet prostředí, ve kterém budou děti vedeny k samostatnosti, zodpovědnosti a sebeúctě s dostatečným prostorem pro seberealizaci dítěte.
- b) Podněcovat v dětech pocit zodpovědného přístupu k vlastnímu zdraví a vést děti ke zdravému životnímu stylu.
- c) V boji proti návykovým látkám se zaměřit na společensky akceptované drogy, protože s těmi se děti běžně setkávají. Tyto drogy mají na svědomí prokazatelně větší počet lidských životů než drogy zakázané.
- d) Při prevenci dalších nebezpečných jevů klást důraz na problematiku snižování lidské důstojnosti – vydírání a šikany. Zdůraznit nebezpečí lhostejnosti.
- e) Věnovat náležitou pozornost dětem, u kterých existuje důvodné podezření ze zanedbávání povinné péče nebo dokonce týrání ze strany dospělých.
- f) U žáků s plánem pedagogické podpory předcházet vzniku rizikového chování využíváním podpůrných opatření zpracovaných v individuálním plánu (možnost využívání relaxační místnosti)

- g) Pěstovat v dětech vědomí rovnosti všech lidí bez rozdílu národnosti a barvy pleti. Vysvětlovat nebezpečí rasismu a xenofobie.
- h) Vychovávat děti k zodpovědnému výběru partnera a k zodpovědnosti při zakládání rodiny.
- i) V průběhu celé školní docházky vytvářet v dětech vztah k životnímu prostředí, ve kterém žijí a bojovat proti vandalismu.

Preventivní strategie uplatňovaná na školách musí respektovat věk a osobnostní zvláštnosti dětí.

Ve vztahu k věkovým zvláštnostem diferencujeme žáky do tří kategorií, ve kterých se za prioritní považuje:

#### *1.-3. ročník*

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků, zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti
- výchova ke zdravému životnímu stylu (dítě má vědět, že zdraví si musí chránit a podporovat, musí vědět, že okolní svět skrývá jistá nebezpečí a má se učit, jak se jim v mezích svých možností bránit)
- osvojení si základů etické a právní výchovy (dítě se učí vycházet se svými vrstevníky, zapojit se do skupiny, duševně pracovat, uspokojovat svoje tělesné i duševní potřeby)
- věnovat pozornost včasnému odhalování specifických poruch učení či jiných postižení
- uskutečňování relaxačních chvil, umožnění pobytu dětí o přestávkách venku

#### *4.-7. ročník*

- výchova ke zdravému životnímu stylu, rozvoj etického a právního vědomí, občanských postojů
- všestranně rozvíjet osobnost žáka, minimalizovat rizika
- aplikace metod aktivního sociálního učení - v problémových třídách
- zvýšený důraz na spolupráci s rodiči
- nabídka volnočasových aktivit (výukové, sportovní)

#### *8.-9. ročník*

- výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních
- vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování
- metody aktivně sociálního učení
- pozornost rizikovým skupinám žáků
- spolupráce školy při využívání volného času, mimoškolní výchova, nabídka volnočasových aktivit
- důvěryhodnost a dostupnost poradenství
- důraz na spolupráci s rodiči

## **A) Oblast školního vyučování**

Témata související s danou problematikou jsou zpracována do Školního vzdělávacího programu.

### **1.stupeň (1. - 5. ročník):**

#### **1.-3. ročník**

##### **Předmět Prvouka**

##### **1. Jsem školák**

- znát místa, kde může docházet k úrazům (ve škole i mimo školu)
- podílet se na příznivé atmosféře ve třídě
- umět použít nejdůležitější spojení na rodiče (adresa, telefony)

##### **2. Moje rodina**

- svěřit se s osobním problémem vzniklým mimo školu
- opuštěné, osiřelé, adoptované děti, děti v dětských domovech, vesničky SOS – různé formy pomoci

##### **3. Domov**

- nesdělovat informace o domově cizím lidem
- nepouštět cizí lidi do bytu

##### **4. Věci a činnosti kolem nás**

- jak se lidé baví a tráví volný čas
- umět pozorovat svět kolem sebe, ptát se na věci, které nechápe
- život v jiných částech světa, různé odlišné zvyky

##### **5. Příroda**

- čistota a ochrana ovzduší
- škodlivost kouření a pobytu v zakouřené místnosti

##### **6. Život v přírodě**

- význam zeleně pro život na zemi
- význam chráněných rostlin, využití ve zdravotnictví, možnost zneužití (pěstování konopí, máku)

##### **7. Člověk**

- orientace v etapách lidského života (dětství, dospívání, dospělost, stáří)
- orientace v lidských povahách a životních projevech
- s čím se člověk narodí, co může a nemůže během života ovlivnit
- co člověk zvládne – různé významné výkony, schopnosti

##### **8. Lidé a čas**

- sestavování režimu dne
- důraz na odpočinek, sportovní vyžití, dostatečný spánek

##### **9. Práce a volný čas**

- pracovní činnosti lidí
- různá povolání, práce duševní a tělesná, nezaměstnanost
- práce pro sebe, pro jiné
- vhodné a nevhodné pracovní prostředí
- volný čas a jeho využití – hry, kulturní zájmy, koníčky, cestování, sporty
- vhodně a nevhodně trávený volný čas (party, kouření, seznámení se škodlivými látkami od kamarádů), pasivní a aktivní odpočinek, dostatek pohybových aktivit
- vliv nemocí, alergií, trvalého postižení na schopnost vykonávat určité práce
- ovlivnit zájmy žáků
- význam pohybových činností pro zdraví a odpočinek, naplnit volný čas 2-3 hodinami aktivního pohybu denně, potřebných pro rozvoj zdatnosti a zdraví

#### 10. Člověk mezi lidmi

- základní společenská pravidla chování mezi lidmi
- umět se vlídně chovat v různých situacích
- snažit se řešit spory nenásilným způsobem
- nevynucovat si požadavky násilím, respektovat odlišné názory a zájmy
- poukázat na neslušné a nevhodné chování, diskutovat o něm
- pomoc starým, zdravotně postiženým lidem
- základní lidská práva, práva dítěte

#### 11. Člověk a zdraví

- základní pravidla při užívání léků, nebezpečí nevhodného užívání léků
- zdravý denní režim – práce, odpočinek, pohyb, stravování, spánek
- základní hygienické návyky, intimní hygiena, péče o zevnějšek
- různé druhy nemocí, přenos nemocí, umístění lékárníčky

##### Návykové látky a zdraví

- léčivé rostliny, jedovaté rostliny, houby
- běžné léky, vitamíny, zásady jejich užívání, riziko užívání léků bez doporučení lékaře a vědomí rodičů
- nácvik dovednosti odmítat cigarety, alkohol a drogy
- chemické prostředky užívané v domácnosti a správná manipulace s nimi, čisticí prostředky, barvy, laky, rozpouštědla
- označování zdraví škodlivých výrobků a výrobků ekologicky nezávadných
- seznámení se škodlivostí tabáku, alkoholu, kávy a drog na zdraví
- možný zdroj škodlivých látek – jako dar od cizího člověka
- instituce pomáhající při problematice s návykovými látkami – dětská krizová centra, linka důvěry
- komunikace s linkou důvěry, dětským krizovým centrem (modelové situace), svěřit se rodičům, učitelům, lékařům
- vnímat nevhodnost brutálních filmů s projevy násilí, zabíjení

**Předmět: Výtvarná výchova**

- rozvoj schopností poznávání- cvičení smyslového vnímání
- sebepoznání a sebepojetí, poznávání osobitých rysů vlastního vnímání a vyjádření skutečnosti
- porovnávání s ostatními, rozvoj sebehodnocení
- rozvoj kreativity
- poznávání komunikačních účinků vlastního vyjádření, rozvíjení dovedností citlivě vnímat vyjádření nálady druhých
- výchova k samostatnosti a sebekritice
- poznávání evropských kultur
- ekosystémy – vztah člověka k prostředí

**Předmět: Český jazyk**

- komunikační situace – výběr vhodných komunikačních prostředků a výrazů
- zdvořilostní obraty – oslovení, zahájení a ukončení dialogu, zdvořilé vystupování
- osobnostní rozvoj, rozvoj schopnosti poznávání
- kooperace, spolupráce, navázání na myšlenku, odstoupení od nápadu
- lidské vztahy, princip slušného chování, tolerance, empatie
- kulturní difference – vlastní kulturní zakotvení
- kritické čtení – vliv médií ve společnosti

**4. ročník**

**Předmět: Přírodověda**

- mezilidské vztahy, pravidla slušného chování
- stolování – hygienická a společenská pravidla
- stolování – úprava stolu a jídla
- pravidla dialogu, komunikace
- asertivní chování
- lidská práva a práva dítěte
- dítě v nebezpečí
- krizové situace, požární poplach
- mezilidské vztahy
- telefonování-dítě v nebezpečí
- základní globální problémy
- návrh na ekologický obal poživatin
- stimulační hry „Co kdyby“ (povodně, terorismus)
- zdravotní osvěta
- zdravá výživa

- poruchy výživy
- návykové látky
- stimulační hry „Co kdyby...“ (alkohol, drogy, ochrana před povodněmi, teroristické akce – bomby...)
- IZS
- poskytnutí první pomoci, prevence úrazů, zdraví a nemoc, návštěva lékaře, první pomoc při úrazu

**Předmět: Pracovní činnosti**

- kolektivní práce, lidské vztahy
- příprava pokrmů – zásady zdravé výživy, výběr a nákup potravin, pravidla správného stolování

**Předmět: Český jazyk**

- jazyk jako prostředek komunikace – rovnocennost všech etnických skupin a kultur
- vyjadřování svých dojmů a pocitů
- pravidla dialogu
- telefonický rozhovor
- komunikační a slohová výchova – vztahy mezi lidmi, konflikty v mezilidských vztazích, krizové situace

**Předmět: Výtvarná výchova**

- ekosystémy, základní podmínky života
- lidské aktivity a problémy životního prostředí
- vztah člověka k prostředí
- projevy životních zkušeností
- lidské vztahy, etnický původ

**5. ročník**

**Předmět: Přírodověda**

- pravidla dialogu, komunikace
- vztahy mezi lidmi
- konflikty v mezilidských vztazích
- funkce rodiny
- pracovní den žáka, hygiena práce
- péče o zdraví, lidské tělo, orgány
- zdravá výživa
- vliv stravování na zdraví člověka
- nezávadnost potravin

- reklama propagující zdravý způsob života
- nemoci a jejich příznaky
- pitný režim
- chování v krizových situacích– dítě v nebezpečí
- linka důvěry a krizová centra
- krizové situace, požární poplach, ochrana před povodněmi, teroristické akce, IZS
- varovné signály
- drogy, prevence, návykové látky
- poskytnutí první pomoci, prevence úrazů
- sexuální výchova, pohlavní dospívání

**Předmět: Pracovní činnosti**

- zdravý způsob života
- nákup a skladování potravin, hygienické požadavky na skladování, vytváření samostatných návrhů propagujících zdravý životní styl – slogany
- základy stolování – úprava stolu, podávání stravy, rodinné oslavy, veřejné stravování, kultura stolování ve školní jídelně

**Předmět: Výtvarná výchova**

- ekosystémy, základní podmínky života
- lidské aktivity a problémy životního prostředí
- vztah člověka k prostředí
- projevy životních zkušeností
- lidské vztahy, etnický původ

**Předmět: Český jazyk**

- jazyk jako prostředek komunikace – rovnocennost všech etnických skupin a kultur
- vyjadřování svých dojmů a pocitů
- pravidla dialogu
- telefonický rozhovor - Linka důvěry a krizová centra - nácvik situace zaměřené na komunikaci na lince důvěry při problémech s návykovými látkami, nácvik odmítání návykových látek
- komunikační a slohová výchova – vztahy mezi lidmi, konflikty v mezilidských vztazích, krizové situace

## **2.stupeň (6. - 9. ročník):**

Přechod na druhý stupeň základní školy přináší řadu změn a z nich vyplývajících zátěžových situací – změna třídního učitele, střídání vyučujících v jednotlivých předmětech, odchod některých spolužáků (víceletá gymnázia, sportovní třídy apod.) a příchod nových spolužáků, zvýšené nároky na objem a strukturu učiva. Rovněž nadchází období s řadou fyzických a psychických změn souvisejících s dospíváním. Program musí citlivě reagovat na všechny tyto změny, protože právě toto období je rizikové pro nástup rizikového chování.

### **6. ročník**

Předmět: **Přírodopis**

- nebezpečné rostliny – jaká nebezpečí v sobě skrývají některé rostliny

Předmět: **Dějepis**

- drogy v dějinách lidstva

Předmět: **Výchova ke zdraví**

- zásady zdravého života – zdravá výživa, správný denní režim, aktivní trávení volného času, dobré rodinné zázemí
- duševní hygiena – relaxace, regenerace, pasivní a aktivní odpočinek
- sexuální dospívání a reprodukční zdraví
- rizikové faktory poškozující zdraví, péče o veřejné zdraví v ČR - prevence kouření a alkoholismu, rizika zneužívání návykových látek
- výherní nebo „proherní“ automaty
- trestná činnost
- dopink ve sportu
- linka bezpečí, linka důvěry

Předmět: **Tělesná výchova**

- relaxační, kondiční cvičení
- celkové posílení těla
- autogenní trénink

Předmět: **Výchova k občanství**

- práce s informacemi, masová kultura, prostředky masové komunikace – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, fungování a vliv médií ve společnosti
- výhody spolupráce lidí, život ve škole
- společná pravidla a normy
- funkce rodiny

## **7.ročník**

Předmět: **Zeměpis**

- mapa světa a drogy

Předmět: **Výchova k občanství**

- přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi
- pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti
- mezilidská komunikace
- morálka a mravnost
- svoboda a vzájemná závislost
- pravidla chování
- osobní a neosobní vztahy
- konflikty v lidských vztazích
- problémy lidské nesnášlivosti
- podobnost a odlišnost lidí, rozdílnost myšlení a jednání
- sebepoznávání, realistické posuzování skutečnosti, systém osobních hodnot
- vrozené předpoklady člověka, hodnocení a sebehodnocení, posuzování druhých lidí
- význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji

Předmět: **Tělesná výchova**

- relaxační, kondiční cvičení
- celkové posílení těla
- autogenní trénink

Předmět: **Výchova ke zdraví**

- základní pravidla první pomoci – vyhodnocení situace, přivolání pomoci, protišoková opatření
- prevence úrazů při pohybových aktivitách – bezpečný pohyb na veřejných komunikacích (zvýšená rizika pod vlivem alkoholu nebo jiných psychotropních látek)
- strava a zdraví
- škodlivost kouření, prevence
- pohlavní choroby, příčiny a prevence, AIDS
- prevence nemocí, imunita organismu, souvislosti mezi psychickými a somatickými potížemi

## **8.ročník**

### **Předmět: Přírodopis**

- marihuana, hašiš, opiáty
- stimulační látky, halucinogeny

### **Předmět: Dějepis**

- jak se drogy dostávají do Evropy

### **Předmět: Výchova k občanství**

- základní lidská práva a jejich ochrana, úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech, šikana, diskriminace
- rodina, manželství - význam a funkce rodiny, odpovědnost rodičů za výchovu dětí
  - zákon o rodině, úmluva o právech dítěte, ochrana ohrožených dětí, linka důvěry
- znaky demokratického způsobu rozhodování, správná volba a rozhodování v každodenním životě
- význam a funkce právního řádu, právní norma, předpis, publikování právních předpisů, význam právních vztahů, důležité právní vztahy, styk s úřady
- druhy a postihy protiprávního jednání, trestní postižitelnost
- předpisy a jejich porušování, trestní zákoník

### **Předmět: Tělesná výchova**

- koncentrace, relaxační a kondiční cvičení, zlepšování tělesné zdatnosti
- týmová hra podle dohodnutých pravidel

## **9.ročník**

### **Předmět: Chemie**

- alkoholy, fenoly – chemické složení, léčiva
- volně dostupné drogy – tabák, alkohol, kofein

### **Předmět: Výchova k občanství**

- občanské soužití - základy společenského chování, slušnost, ohleduplnost, tolerance názorů a zájmů ostatních lidí, schopnost prosazovat své zájmy slušnou formou, schopnost odmítnout něco, s čím vnitřně nesouhlasím, odmítání agrese jako formy sebeprosazení, schopnost argumentovat, komunikační dovednosti
- globalizace a její projevy, významné globální problémy, způsoby jejich řešení

Předmět: **Dějepis**

- sekty, drogy a náboženství

Předmět: **Tělesná výchova**

- koncentrace, relaxační a kondiční cvičení, zlepšování tělesné zdatnosti
- vhodné a bezpečné chování v méně známém prostředí sportovišť, přírody a silničního provozu

#### Nabídka volitelných předmětů

##### **9.ročník:**

##### *Pohybové a sportovní aktivity*

Volitelný předmět pohybové a sportovní aktivity je zaměřen na vybudování kladného vztahu k pohybovým aktivitám. Především kolektivní sporty pomohou u dětí vybudovat kolektivní cítění a umění ovládat svoje momentální pocity. Sport se může stát vhodným prostředkem k budování sebevědomé a vyrovnané osobnosti, která nebude prosazovat svoje zájmy na úkor ostatních.

##### *Mediální výchova*

Postavení médií a mediální komunikace v životě člověka je stále zřetelněji jedním z faktorů kvality jeho života. Mediální výchova se zaměřuje na to, aby v žácích – pomocí rozboru a vlastní tvorby mediálních produktů a osvojování poznatků o fungování médií ve společnosti – soustavně rozvíjela jejich schopnost kriticky a tvořivě nakládat s médii a jejich produkcí, využívat mediální nabídku a udržovat si od ní odstup.

#### Nabídka nepovinných předmětů

##### **1. – 9. ročník**

##### *Náboženství*

#### **B) Oblast mimoškolní výchovy ve školní družině**

Ve školní družině se soustředíme především na budování správných hygienických návyků, vybudování vztahu k vlastnímu zdraví. Od nejútlejšího věku seznamujeme děti srozumitelnou formou s nebezpečím drogové závislosti. Zároveň volíme pracovní náplň tak, aby dětem poskytovala radost z úspěšně vykonaného úkolu a tím bylo posilováno sebevědomí dítěte. Děti jsou vedeny k samostatnosti a nezávislosti. Jsou soustavně vychovávány k dodržování pravidel slušnosti a ohleduplnosti. Děti se učí spolupracovat a vzájemně si pomáhat. Cílem je vychovat v dětech schopnost prosadit slušnou formou svůj názor, ale v případě potřeby se i dokázat podřídit potřebám většiny. Prostředky, kterých k dosažení těchto cílů využíváme, jsou především kolektivní hry, výtvarná a pracovní činnost a neformální besedy. Pozornost je trvale věnována i problematice rasové a národnostní nesnášenlivosti a šikany.

### **C) Oblast aktivit pro volný čas**

#### Nabídka zájmových kroužků

##### *a) se sportovním zaměřením*

*Míčové hry*

*Sportovní hry*

*Florbal*

Náplň sportovních kroužků je zaměřena na vybudování kladného vztahu k pohybovým aktivitám. Především kolektivní sporty pomohou u dětí vybudovat kolektivní cítění a umění ovládat svoje momentální pocity. Sport se může stát vhodným prostředkem k budování sebevědomé a vyrovnané osobnosti, která nebude prosazovat svoje zájmy na úkor ostatních.

Sportovní kroužky na škole vytvořily Školní sportovní klub - tuto činnost zastřešuje AŠSK. Zapojujeme se do aktivit asociace i do celostátních soutěží, které jsou vyhlašovány časopisem "Školní sport".

##### *b) s jiným zaměřením*

*Anglický jazyk - pro žáky 1. roč.*

*Anglický jazyk - pro žáky 2. roč.*

V kroužcích cizího jazyka jsou dětem hravou formou předkládány základy cizího jazyka, ale také mohou poznat kulturu a zvyky jiných národů.

##### *Pěvecký kroužek – pro žáky 2. stupně*

Smyslem pěveckého a hudebního kroužku není pouze naučit děti základním hudebním dovednostem, ale také vypěstovat v nich smysl pro estetiku hudebního projevu a schopnost vnímat hudbu, která je nedílnou součástí lidské kultury.

##### *Keramický kroužek*

Děti se zde seznamují s vlastnostmi hlíny, učí se základní postupy jejího zpracovávání, vytvářejí jednoduché i složitější výrobky. Smyslem kroužku je v dětech probouzet smysl pro estetiku a umožnit dětem vyjádřit se novou formou výtvarného projevu. Dává jim možnost realizace. Cílem je dosáhnout u dětí pocitu sebeuspokojení z vlastního úspěchu.

##### *Šachový kroužek*

V tomto kroužku se děti naučí základům "královské hry". Cílem je především naučit děti logickému myšlení a schopnosti kombinovat a předvídat reakci druhého. Nezanedbatelný je jistě trénink vytrvalosti a koncentrace.

### *Výtvarný kroužek*

Smyslem kroužku je v dětech probouzet smysl pro estetiku a umožnit dětem vyjádřit se formou výtvarného projevu.

### *MOP - Mladí ochránci přírody"*

Cílem kroužku je přiblížit dětem přírodu a její krásy, upevnit či pomoci jim vytvořit pozitivní vztah k přírodě a všemu živému a neživému, ale také vidět souvislosti v lidské činnosti a jejím vlivu na okolní krajinu.

### *Cvičení z matematiky*

Jedním z cílů je pomocí různých typů úloh rozvíjet logické uvažování a matematické myšlení žáků. Nedílnou součástí bude i upevňování znalostí učiva z matematiky a procvičování různých strategií řešení a výpočtů. Se žáky 9. ročníku se zaměříme rovněž na přípravu k přijímacím zkouškám.

### *Elektrotechnický kroužek*

Na kroužku se žáci naučí základy elektroniky. Seznámí se s elektronickými součástkami a jejich funkcí, naučí se schématické značky nutné k orientaci ve schématech a techniku, jak vyrobit plošný spoj. Vyzkouší si sestavování jednoduchých obvodů pájením a seznámí se s principem měření elektrických veličin.

### *Logopedický kroužek*

Logopedický kroužek pomůže dětem s vadami řeči. Školáci s opožděným vývojem řeči jsou oproti ostatním znevýhodněni. Nedostatky ve výslovnosti se často projevují ve čtení a psaní, kdy dítě píše tak, jak si diktuje. Formou kroužku se budeme snažit hravou formou nedostatky v řeči dohnat.

Širokou nabídkou zájmových volnočasových aktivit chce škola adekvátně reagovat na smysluplné vyplnění volného času dětí a mládeže, a tak účinněji pracovat v oblasti základní prevence rizikového chování.

### *Jednorázové akce*

- nabídka jednorázových akcí bude průběžně upravována podle stávající situace
- Zátopkovy štafety (celorepubliková soutěž, do Prahy zasílány výsledky)
- Hry 3.tisíciletí (sportovní víkend pro 4.- 6.roč., na pořadu jsou sportovní akce, atletika a kolektivní sporty)
- Ledová Praha (přelom ledna a února) – poznávání kulturních a historických památek
- různé sportovní soutěže – turnaje tříd ve vybíjené, odbíjené, košíkové a přehazované
  - okresní soutěže v kolektivních sportech: halová kopaná, malá kopaná, volejbal, košíková, ringo, přehazovaná, vybíjená (průběžně po celý rok)
  - okresní soutěže v halové atletice, přespolním běhu, atletickém čtyřboji a atletické všestrannosti
- šachový přebor školy

- účast na okresních i krajských kolech olympiád přírodovědeckého a společenskovedního zaměření
- účast v pěveckých a výtvarných soutěžích
- Burza volného času
- Dýňohraní - ve spolupráci se SRPDŠ, organizace a zabezpečení soutěží a strašidelné stezky
- Den Země – soutěže spojené s poznáváním a ochranou přírody
- Den dětí – ve spolupráci se SRPDŠ – finanční zabezpečení balíčků pro žáky
- bruslení na zimním stadionu
- návštěvy filmových a divadelních představení
- návštěvy dopravního hřiště
- sběr starého papíru – soutěž o nejlepšího sběrače, sběr uzávěrů z PET lahví, sběr starého hliníku
- sběr elektrozařízení, baterií a akumulátorů, spojený s osvětovou činností v oblasti třídění a recyklace odpadů
- zpívání u vánočního stromu

## **2) Metodické pomůcky, informace, kontakty**

- A) Vedení knihovničky, videotéky, fonotéky a propagačního materiálu k protidrogové tematice pro potřeby školního metodika prevence a ostatních pedagogů. Knihovnička je umístěna v kabinetu školního metodika prevence a dle možností (především finančních) je neustále doplňována o materiály z oblasti prevence rizikového chování.
- B) Zřízení stálé nástěnky  
Nástěnka je umístěna na hlavní budově školy u kabinetu školního metodika prevence. Poskytuje žákům, ale i rodičům informace o institucích působících na okrese v oblasti protidrogové prevence, žáci zde rovněž najdou důležitá telefonní čísla, která lze použít v různých krizových situacích.
- C) Zřízení schránky na dotazy - „schránky důvěry“ - schránka je umístěna na hlavní budově u preventivní nástěnky - žáci sem mohou házet své dotazy týkající se jejich školních i mimoškolních problémů
- D) Dostupné informace o institucích, organizacích a odbornících, kteří působí v oblasti prevence rizikového chování na okrese Prostějov (tyto informace je možné získat ze stálé nástěnky nebo přímo u školního metodika prevence)

### *Přehled institucí zabývajících se prevencí rizikového chování v Prostějově*

#### ***Magistrát města Prostějova – oddělení sociální prevence***

Školní ul. č. 4, Prostějov

tel.: 582 329 545

[pavlina.dockalova@prostejov.eu](mailto:pavlina.dockalova@prostejov.eu)

#### ***Pedagogicko - psychologická poradna a SPC Olomouckého kraje – pracoviště Prostějov***

Vrchlického 5, 79601, Prostějov

tel.: 582 345 139

[www.ppp-olomouc.cz](http://www.ppp-olomouc.cz)

Společnost Podané ruce, o. p. s., **Kontaktní centrum v Prostějově**

Vrahovická 83, Prostějov, 798 11

Tel.: +420 777 454 789, +420 776 654 685

[www.podaneruce.cz](http://www.podaneruce.cz)

Společnost Podané ruce, o. p. s., **Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež v Prostějově**

Lutinovova 42/1

Prostějov 796 01

Tel: 778 406 919

E-mail: [nzdm.pv@podaneruce.cz](mailto:nzdm.pv@podaneruce.cz)

**Středisko sociální prevence Olomouc - Poradna pro rodinu Prostějov**

Bezručovo náměstí 9, 79601, Prostějov

tel.: 582 345 013, 731 447 456

**e-mail:** [ppr.prostejov@ssp-ol.cz](mailto:ppr.prostejov@ssp-ol.cz)

**Psychologická ambulance Prostějov, Mgr. Ingrid Nezdobová**

Hlaváčkovo nám. 217/1, 796 01 Prostějov

tel.: 582 334 038

**Biochemická laboratoř MUDr. Milady Popotrandovské**

Trávnícká 2, 79601, Prostějov

tel.: 582 330 085

Anonymní testování na HIV

**Městská policie Prostějov**

Havlíčková ul. 4, Prostějov

tel.: 582 402 222

**Linka důvěry Olomouc**

**Středisko Sociální Prevence Olomouc, Příspěvková Organizace**

Na Vozovce 622/26, 779 00 Olomouc

tel: 585 414 600

**Linka bezpečí**

tel.: 116 111

zdarma pro děti, mládež a studující do 26 let

**Růžová linka**

Česká společnost na ochranu dětí

Ruská 87

100 00 Praha 10

tel.: 272 736 263

<http://www.zachranny-kruh.cz/>

### **3) Školní časopis a rozhlas**

- ve škole je vydáván občasník „Všímálek“ - jsou v něm prezentovány novinky týkající se dění školy, výsledky žáků v různých soutěžích, recepty týkající se zdravé výživy, zábavné kvízy a křížovky
- příležitostně probíhá rozhlasové vysílání - rovněž zde jsou žákům a pedagogům prezentovány novinky a události týkající se školy

### **4) Další vzdělávání pedagogických pracovníků**

Ve spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou a dalšími institucemi se školní metodik prevence i další pedagogičtí pracovníci účastní různých seminářů z oblasti prevence rizikového chování.

### **5) Spolupráce s rodiči**

Vzájemná spolupráce mezi školou a rodinou výraznou měrou přispívá ke školní úspěšnosti dětí i k prevenci rizikového chování. Nejde pouze o základní informovanost rodičů o těchto jevech a komplikacích s nimi spojených, ale i o ochraně před jejich vznikem. Výukové a výchovné problémy nelze řešit bez spolupráce na obou stranách.

#### *a) spolupráce se SRPDŠ*

Školní metodik prevence projedná nejdůležitější záměry a cíle, jakož i finanční požadavky s vedením školy a prostřednictvím ředitelky školy s tímto seznámí SRPDŠ. SRPDŠ se podílí na realizaci různých akcí pořádaných pro děti finančním zabezpečením i organizační pomocí na realizaci různých akcí pořádaných pro děti.

#### *b) informace pro rodiče*

Rodiče jsou informováni o záměrech a způsobech realizace programu na počátku školního roku na plenárních schůzích (ředitelka školy a školní metodik prevence) a v průběhu školního roku prostřednictvím třídních učitelů, zápisů do žákovských knížek a prostřednictvím webových stránek školy.

### **6) Konzultační hodiny školního metodika prevence sociálně patologických jevů**

Na počátku školního roku se stanoví konzultační hodiny školního metodika prevence, které jsou vyvěšeny na dveřích kabinetu školního metodika prevence. V tyto hodiny mají žáci i rodiče možnost přijít s jakýmkoliv závažným problémem týkajícím se školní či mimoškolní činnosti dětí a konzultovat jej se školním metodikem prevence. Rovněž je možné dohodnout si telefonicky dopředu ke konzultaci jiný vhodný termín.

ÚTERY od 10:00 do 10:45 hod.

## **7) Besedy a preventivní programy pro žáky**

### **Kamarádem být, kamaráda mít – ACET ČR, z.s.**

– 1. třída

Primární prevence šikany, agrese a ostrakismu, základy kamarádství / přátelství, zlaté pravidlo vztahů, dobré vztahy v kolektivu.

### **Bolest-nemoc jménem šikana – ACET ČR, z.s.**

– 6. A, B

Principy šikanizujícího jednání se nemění, mění se však nástroje, které agresori používají. „Klasická“ šikana většinou probíhala v uzavřeném kolektivu, v současné době šikaně napomáhají nové komunikační technologie: především internet a mobilní telefony. Tyto technologie potlačují hranice mezi školou a domovem. To znamená, že šikana ve třídě již nekončí za hranicemi pozemku školy, ale pokračuje v soukromí oběti. Prudký rozvoj sociálních sítí způsobil, že oběť šikany může být atakována neustále, a to i v případě, že se drží stranou kolektivu. Tento multimediální a interaktivní program je složen z jasně ohraničených bloků:

1. Co člověka bolí
2. Jak se cítí ponižovaný a ponižující
3. Jak se pozná šikana
4. Způsoby ubližování (šikany)
5. Kde k ubližování (šikaně) dochází
6. Kde hledat pomoc

### **Skrytá nebezpečí internetu - ACET ČR, z.s.**

– 7. třída

Počítačové hry: násilí a závislost. Témata rizik internetu: lživý obsah, pornografie, nebezpečné kontakty, nebezpečí webkamer, etika chatování, etika pořizování fotografií a videí, ochrana osobních informací a hesla. Kyberšikana: jak se bránit proti agresorům. Sexting: nebezpečí sdílení svých fotografií na internetu, Kybergrooming: nebezpeční „přátelé“. Zabezpečení účtu a osobních informací na internetu.

### **Přátelství a láska - ACET ČR, z.s.**

– 8. třída

Interaktivní program o hodnotě přátelství, lásky a dobrých vztahů. O tom, jak bojovat se samotou, o hledání partnera a o pravidlech, která budují a udržují hezké a trvalé mezilidské vztahy. Jak různě vysíláme a přijímáme sexuální signály a jak rozdílné je vnímání sexuality u mužů a žen.

## **Kult krásného těla - ACET ČR, z.s.**

– 9. třída

Interaktivní program: prevence poruch příjmu potravy a sebepoškozování. Charakter vs. image. Důraz na správné sestavení životních hodnot a nebezpečnost urážek a zesměšňování vzhledu.

Besedy a preventivní programy pro žáky budou vzhledem k současné situaci průběžně doplňovány dle aktuální nabídky.

## **VII. Evaluace**

Situaci ve třídách průběžně sledují a mapují třídní učitelé. Řešené případy rizikového chování průběžně zaznamenávají a důležité informace předávají školnímu metodikovi prevence a výchovné poradkyni. Závažnější přestupky jsou řešeny ve spolupráci třídních učitelů s metodikem prevence a výchovnou poradkyní. Dobře funguje rovněž spolupráce se speciálním pedagogem a asistenty pedagoga. Speciální pedagog se zapojuje i do práce se třídami v rámci třídnických hodin.

Nepostradatelná je i spolupráce se SRPDŠ, které pomáhá především s finančním zajištěním různých preventivních programů, ale také s organizací některých mimoškolních akcí.

Vzhledem k velkému počtu žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí se škola zapojila do projektu Obědy pro děti a snaží se tak alespoň touto formou pomoci dětem ke zdravému stravování. Významná je i práce asistentů pedagoga, kteří pomáhají dětem se zvládnutím učiva a zmírňováním dopadů sociálních rozdílů na celkovou pozici žáků ve třídách, čímž se snažíme předcházet vzniku rizikového chování. Velmi náročné to bylo především v době jarního uzavření škol z důvodu koronavirové pandemie, kde spousta těchto rodin neměla dostatečné technické vybavení potřebné k distanční výuce. Někteří asistenti se tak snažili nakopírované materiály doručovat přímo do schránky, aby děti měly možnost pracovat.

Velkým problémem je horší spolupráce s některými rodiči, nezájem, neúčast na třídních schůzkách a individuálních konzultacích. Stále u některých žáků přetrvává vysoká absence, která je sice rodiči omluvena, ale ne vždy jsou důvody příliš přesvědčivé. Spolupráce s některými dětskými lékaři příliš nefunguje. Příliš nefunguje ani spolupráce s OSPOD.

Problémem rovněž zůstává nedostatek času k prevenci i řešení všech přestupků a rizikového chování žáků. Pozitivní je naopak zapojení velkého počtu žáků do volnočasových aktivit, což přispívá ke kvalitnějšímu trávení volného času.

## **VIII. Školní program proti šikanování**

**Cílem programu** je vytvořit ve škole bezpečné respektující a spolupracující prostředí. Šikana je jev, který doprovází společnou výchovně vzdělávací činnost. Může se vyskytnout i na naší škole. Chceme být připraveni a snažíme se vytvářet prostředí důvěry, které výskyt šikany minimalizuje. Užíváme takové metody, přístupy a techniky, které vedou k včasnému objevení všech podob rozvíjející se šikany. Tento školní program proti šikaně je otevřený a lze jej doplnit o zkušenosti žáků, rodičů a pracovníků školy. Důležitým předpokladem pro fungování programu je celoškolní přístup (jednotnost a důslednost).

### **Naše cíle jsou:**

1. snažit se vytvořit prostředí omezující vznik šikany (prevence)
2. být ve střehu a odhalit počínající šikanu dříve, než se plně rozvine
3. vhodnými prostředky zamezit jejímu dalšímu trvání - každý případ vyžaduje specifické řešení!

### **Prevence šikany**

- Podporovat rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky.
- Vést žáky k sebedůvěře, přiměřenému sebevědomí a odpovědnosti za své jednání.
- Jednat s dětmi jako s partnery, bez výjimky respektovat jejich práva, zároveň vést k plnění povinností.
- Co nejvíce omezit nudu při výuce- šikana, často vzniká jako zdroj zábavy pro agresory.
- Udržovat ovzduší důvěry mezi žáky a pedagogy.
- V kritických situacích dát jasně najevo, že toto chování je špatné a nelze je tolerovat.
- Nebýt lhostejný k projevům agresivity, a to i v případě, že nejsem pověřen dohledem.
- Informovat žáky, ale i rodiče, na koho se obrátit při problémech – třídní učitel, školní schránka důvěry, výchovný poradce, vedení školy, metodik prevence, linka důvěry.....
- Snažit se mít přehled o vzájemných vztazích ve třídě i mimo ní. Třídní učitel by měl znát záliby svých žáků, zajímat se o to, jak tráví volný čas, a umět si s nimi o tom popovídat, mají-li zájem.

### **Prevence ve vyučovacích hodinách**

TU sledují vztahy ve třídě, podílí se na rozvoji pozitivních vztahů mezi žáky a na zlepšení třídního klimatu. Každá třída si na začátku školního roku dohodne pravidla a řídí se jimi. Důležitá je pravidelná a důsledná kontrola ze strany všech vyučujících. Učitelé sledují skutečnosti týkající se chování, vyhodnocují je a vyvozují závěry. Žáci jsou poučeni o tom, co je a co není šikana, na koho se mají obrátit, mají-li na šikanu podezření (TU, ŠMP, VP, vedení ZŠ, schránka

důvěry, dozory). Téma prevence šikanování je zapracováno do jednotlivých předmětů. Učitelé se soustřeďují na rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky, pracují s pravidly třídy a dynamikou třídního kolektivu, spoluvytvářejí bezpečné prostředí školy (vyzvedávají i dílčí úspěchy slabších žáků, kteří se mohou stát terčem šikany, vyzvedávají příklady slušného chování a vzájemné pomoci, motivují ostatní, aby se takové chování stalo normou apod.).

### **Prevence mimo vyučování**

ZŠ provádí prevenci o přestávkách (dohledy ve třídách, na chodbách) a při všech činnostech organizovaných školou (exkurze, výlety, vycházky, kroužky, školní družina). Žáci i rodiče mají možnost využívat schránku důvěry, konzultace u výchovné poradkyně, školního metodika prevence, e-mailových adres pracovníků školy.

### **Ochranný režim**

Ochranný režim je zajištěn a garantován školním řádem. Školní řád stanoví pravidla chování ve škole, zakazuje násilí žáků vůči spolužákům a stanoví způsob potrestání. Žáci jsou v dané oblasti poučeni třídními učiteli. Pedagogičtí pracovníci provádějí účinný dohled.

### **Spolupráce s rodiči**

Rodiče jsou seznámeni se základními dokumenty formou webových stránek. Jakékoliv podezření na šikanu svého dítěte hlásí buď třídnímu učiteli, vedení školy, školnímu metodikovi prevence, výchovné poradkyni či kterémukoliv učiteli, kterému důvěřuje. Kontakty jsou uvedeny v žákovských knížkách. Spolupráce se odvíjí i se zástupci rodičů. Rodičům jsou umožněny pravidelné schůzky a možnost kontaktovat kohokoli z pedagogických pracovníků ve škole po předchozí domluvě.

### **Spolupráce s institucemi**

Škola spolupracuje i s jinými organizacemi, zvláště PPP, SVP a Policií ČR či OSPOD (orgán sociálně – právní ochrany dětí a mládeže) apod.

Do prevence proti šikaně jsou zapojeni všichni pracovníci školy. Informace si mezi sebou předávají na pedagogických radách i formou individuálního pohovoru. Dobrá komunikace jednotlivých pracovníků ZŠ a vedení ZŠ umožňuje pružně reagovat v krizových situacích.

#### Předávání informací

1. **pravidelně** - na poradách (4xročně)
2. **průběžně** – kdokoli z pracovníků ZŠ zaznamená jakékoli příznaky nezdravých vztahů a nevhodného chování mezi žáky, ihned to sdělí třídnímu učiteli (dále TU), školnímu metodikovi prevence nebo vedení ZŠ
3. **informace na webových stránkách ZŠ** – pro pracovníky ZŠ, žáky, rodiče

Šetření šikany provádí školní metodik prevence ve spolupráci s užším týmem, který tvoří výchovná poradkyně, třídní učitel, ředitelka školy.

## KRIZOVÝ SCÉNÁŘ PRO POČÁTEČNÍ STADIA ŠIKANY

### Zdroje informací

- sdělení rodičů
- vlastní pozorování
- poznatky od vyučujících nebo žáků

Všichni pedagogičtí pracovníci musí postupovat koordinovaně a chránit zdroj informací.

### 1.krok – odhad závažnosti

Velmi důležité je určit, zda:

- daný problém vyřešíme v rámci školy,
- požádáme o pomoc odborníka zvenčí (PPP, SVP).

V případech pokročilého stadia už tato problematika patří odborníkům.

Pro odhad závažnosti máme 4 kritéria:

- způsob chování a vypovídání obětí a svědků,
- závažnost a četnost agresivních projevů,
- čas – jak dlouho šikanování trvá,
- počet agresorů a obětí.

### Stadia šikanování:

V prvním a druhém stadiu může šikanu řešit škola, v pokročilejších stadiích je nutné obrátit se na odborníky.

1. **stadium** – mírné, převážně psychické formy násilí, žák není oblíbený, nebaví se s ním, pomlouvají ho, vymýšlí na jeho účet drobné legrácky. Tato zárodečná forma se vyskytuje téměř ve všech sociálních skupinách. Pokud se této počáteční podobě opakovaného „legračního“ ubližování slabšímu nebudeme věnovat, může se z ní stát i pokročilá šikana. K tomu může přispět, ať už vědomě, či nevědomě, sám pedagog (častěji vytýká nějakému žákovi jeho slabiny nebo neschopnost, snižuje jeho autoritu).
2. **Stadium** – počátky fyzické agrese. Spolužáci si na neoblíbeném dítěti začínou odreagovávat nepříjemné pocity, např. z očekávané písemné práce nebo prostě jen z toho, že je docházka do školy obtěžuje.
3. **Stadium** – vytváří se skupina spolupracujících agresorů, už se nešikanuje nahodile, ale systematicky. Objevuje se falešná solidarita – normou třídy je „nebonzovat“. Projevuje se pokřivená morálka – všichni o šikaně vědí, ale nikdo nic neudělá.
4. **Stadium** – normy agresorů jsou přijaty většinou třídy. I mírní a ukáznění žáci se mohou začít chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka.

- 5. Stadium** – násilí jako normu přijímají všichni žáci ve třídě. Dokonce i oběť přijme normy skupiny za své a nepřipadá jí to nenormální. Oběť agresora brání. Tato šikana se v současné době může objevit i ve třídách základních škol.

**2. krok – rozhovor s informátory a obětí** (provádí výchovný poradce, metodik prevence)

- Jakoukoliv informaci nezpochybňovat, ale prověřit a vše si zaznamenat. Nereagovat obranně, nebagatelizovat. Chránit zdroj a obsah informací.
- Důležité je, aby nás oběť vnímala jako oporu a cítila od nás možnou pomoc. My musíme trpělivě naslouchat a vcítit se do situace oběti.
- Rozhovor musí být proveden tak, aby o něm ostatní spolužáci nevěděli (možná pomsta agresorů). S obětí je nutné hovořit jiný den než s agresory.
- Důležité je domluvit se s rodiči na spolupráci, na způsobu ochrany dítěte, ubezpečit je, že pomůžeme a naznačit příští kroky.

**3. krok - nalezení vhodných svědků**

- žáci, kteří s obětí sympatizují, kamarádi s ní nebo ji alespoň neodmítají. Nevybíráme si podle svých sympatií.
- rozhovor se svědky vést jednotlivě mezi čtyřma očima, aby o nich nevěděli ostatní žáci (souvisí s ochranou oběti)

**4. krok – individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky**

- rozhovory zorganizovat tak, aby o nich druzí nevěděli.
- závažnou chybou vedoucí k ohrožení vyšetřování je společné vyšetřování svědků a agresorů. Za zásadní chybu je považována konfrontace oběti a agresora. Někdy to dokonce vede k tragikomickým závěrům, kdy oběť je označena za agresora a za příčinu nesvárů ve skupině.

**5. krok - ochrana oběti**

- zvýšená pozornost ve školním klimatu třídním učitelem, zvýšený dozor, zorganizovat bezpečné příchody a odchody dítěte ze školy,
- po dobu šetření je možné se souhlasem vedení školy nechat oběť doma
- lze doporučit rodičům odborníka z PPP nebo SVP, či jiné instituce zabývající se touto problematikou

**6. krok – rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi**

- poslední krok ve vyšetřování.
- dokud nemáme shromážděné důkazy, nemá smysl s agresorem mluvit. Vše zapře a podezření vyvrátí nebo zpochybní. Hlavně však dostane echo, že někdo žaloval.

- Rozhovor má v první řadě agresora okamžitě zastavit a ochránit oběť, ale i jeho před následky jeho činů. Většinou se dá použít princip „přitlačení ke zdi“. Např. ho upozorníme, že při jakémkoli náznaku šikanování bude jeho potrestání přísnější, případně to bude ohlášeno policii apod. Zároveň zdůrazníme, že k jeho snaze napravit situaci, bude přihlédnuto při řešení jeho chování.

### **7. krok – jednání výchovné komise**

- vedení školy, metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel, rodiče žáka, případně odborník z PPP, SVP

#### *Orientační posloupnost vedení jednání:*

Zákonní zástupci jednotlivých žáků (agresorů) by měli být zváni na jednání ve škole písemnou formou a mezi jednotlivými jednáními se zákonnými zástupci by měla být časová prodleva.

Seznámení rodičů s problémem, který jsme zjistili – projevy chování u jednotlivého konkrétního dítěte (agresora) – vedení školy, popř. řešitel problému (ŠMP, VP, TU)

Postupné vyjádření všech pedagogů – jaký postoj zaujímá škola k těmto nevhodným a nežádoucím projevům chování – vedení školy

Vyjádření žáka

Vyjádření zákonných zástupců – možná navrhovaná řešení ze strany rodičů, možnosti řešení pro nápravu chování u svého dítěte (agresora), aby se situace zlepšila, možnost spolupráce se školou

Rozhodování komise za zavřenými dveřmi

Seznámení rodičů a žáka se závěrem komise – konkrétní možná řešení – seznamuje vedení školy, domluva na časovém horizontu z hlediska nápravy chování agresora, zpětná kontrola, zda se situace uklidnila – třídní učitel, upozornit rodiče na další výchovná opatření, pokud tato přijatá opatření nepomohou – vedení školy

Provedení zápisu z jednání, který obsahuje závěr, podpisy všech zúčastněných osob a souhlas rodičů, že byli s celou záležitostí seznámeni a s navrhovanými řešeními souhlasí.

### **8. krok – rozhovor se zákonnými zástupci oběti**

- u počáteční šikany, která se dá vyšetřit během jednoho nebo dvou dnů, obvykle proběhne až po jejím vyšetření. Úkolem je rodiče informovat o zjištěních a závěrech školy a domluvit se na dalších opatřeních
- sejít se v jiný den, než jsou výchovné komise
- sdělit zákonným zástupcům, jak jsme v dané věci postupovali (kroky řešení, závěry, domluva na dalších opatřeních, možnosti další spolupráce)
- časový horizont pro sledování situace (po týdnu, 14 dnech)

### **9. krok – práce s celou třídou**

- uzavření celé záležitosti vedením školy přede všemi žáky ve třídě. Výsledky šetření šikany, včetně potrestání agresorů je nutné oznámit před celou třídou. Děti musí vědět, že ve škole šikana nebude trpěna. Jestliže děti (přihlízející většina) neuvidí, že my jsme zásadně proti takovému jednání, začnou ho považovat za normální.

- ozdravení třídy – dlouhodobý proces
- nastavení nových funkčních pravidel, třídu neustále sledovat
- TU + ŠMP informovat všechny členy pedagogického sboru (obecné informace – shrnutí případu, seznámit je s nastavenými pravidly).
- Jednotnost a důslednost pedagogického sboru
- Při nezastavení problematiky šikanování kontaktovat ŠMP, VP (přivolání pomoci – instituce zabývající se touto problematikou)

### **Evaluace**

Vyhodnocování programu probíhá průběžně na čtvrtletních poradách, celkové hodnocení se provádí 1x ročně na konci školního roku.

Vypracovala: Mgr. Miroslava Burešová, školní metodik prevence